

31 LIP. 2015

Sygn. akt 5 ds. 1018/15

Warszawa, dn. 23-07-2015 r.

POSTANOWIENIE

o odmowie wszczęcia dochodzenia

Agnieszka Cwalina - asesor Prokuratury Rejonowej Warszawa Ochota
po rozpoznaniu zawiadomienia Prezesa Zarządu Stowarzyszenia Przeciw Antysemityzmowi i
Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita z dnia 30 czerwca 2015 r. /data wpływu 07-07-2015 r./

na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.

postanowił:

odmówić wszczęcia dochodzenia w sprawie publicznego nawoływania do przemocy wobec osób o odmiennym kolorze skóry z powodu ich koloru skóry przez osobę podpisującą się jako „Andrzej” poprzez umieszczenie w bliżej nieokreślonym miejscu wpisu na stronie internetowej www.fakty.interia.pl w dniu 29 czerwca r. wpisu o treści „Kiedy wreszcie w Europie skończymy z poprawnością polityczną i będziemy mogli bezkarnie postrzelać do ciapatych?”,

tj. o czyn z art. 256 § 1 kk

na podst. art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. - wobec stwierdzenia, że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego.

Uzasadnienie

W dniu 7 lipca 2015 r. do Prokuratury Rejonowej Warszawa Ochota w Warszawie wpłynęło, przekazane przez Prokuraturę Okręgową w Warszawie, zawiadomienie Prezesa Zarządu Stowarzyszenia Przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita z dnia 30 czerwca 2015 r. dotyczące publicznego nawoływania do przemocy na tle różnic rasowych i etnicznych poprzez umieszczenie w dn. 27-06-2015 r. w bliżej nieokreślonym miejscu wpisu przez użytkownika posługującego się imieniem Andrzej na stronie internetowej www.fakty.interia.pl wpisu z treści, którego wynika, że pod artykułem „Zamach w Tunezji: terrorysta się uśmiecha. Policjanci się bali” osoba posługująca się imieniem „Andrzej” umieściła następujący wpis: "Kiedy wreszcie w Europie skończymy z poprawnością polityczną i będziemy mogli bezkarnie postrzelać do ciapanych?". W ocenie zawiadamiającego powyższy wpis nawołuje do pogardy i przemocy wobec osób o odmiennym kolorze skóry.

W toku postępowania sprawdzającego zapoznano się z treścią artykułu, który dał asumpt do umieszczenia powyższego wpisu, zaś jego treść załączono do akt sprawy.

Dokonując analizy zgromadzonych materiałów stwierdzić należy, iż brak jest podstaw do wszczęcia i przeprowadzenia dochodzenia w niniejszej sprawie. Wskazać należy, iż aby wszcząć postępowanie karne musi istnieć uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu tzn. muszą istnieć dowody wskazujące prawdopodobieństwo zaistnienia przestępstwa. Ma się ono odnosić zarówno do zaistnienia czynu jak i do tego, że wyczerpuje on znamiona czynu zabronionego określonego w konkretnym przepisie ustawy karnej.

Analizując znamiona przestępstwa z art. 257 kk przede wszystkim należy mieć na uwadze jedną z fundamentalnych zasad demokratycznego państwa prawnego, jaką jest wolność słowa, która na gruncie uprawnień konstytucyjnych jest traktowana jako wartość o szczególnym charakterze, gdyż stanowi jeden z filarów demokratycznego państwa prawnego. Prawo to jednak nie jest prawem absolutnym czy niepodlegającym ograniczeniom, gdyż „(...) wolność jednego kończy się tam, gdzie zaczyna się wolność innego człowieka” /L. Garlicki, uwagi do art. 321 /w:/ L. Garlicki, konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Komentarz, t. III, Warszawa 2003/.

Mając na uwadze złożoność materii, w wyroku z dnia 2 lipca 2013 r., III SK 42/12 Lex nr 1353232 Sąd Najwyższy - w oparciu o przegląd orzecznictwa ETPC i TK - dokonał analizy zagadnienia wolności słowa w kontekście art. 10 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz art. 54 Konstytucji RP. Sąd Najwyższy stwierdził, że swoboda wypowiedzi z art. 10 ust. 1 EKPC obejmuje nie tylko treść wypowiedzi, ale i jej formę, a także środek przekazu. Zgodnie z wielokrotnie artykułowaną przez ETPCz tezą, swoboda wypowiedzi nie ogranicza się do „informacji” i „poglądów”, które są dobrze przyjmowane lub postrzegane jako nieszkodliwe lub obojętne, lecz także do wypowiedzi, które są obraźliwe, szokują lub przeszkadzają (por. wyrok ETPC z dnia 9 lutego 2012 r. w sprawie ze skargi *Vejdeland i inni przeciwko Szwecji nr 1813/07*). Wolność słowa chroni także wypowiedzi wyrażające dezaprobatę, niechęć, uprzedzenia, czy antypatie (por. *klasyczny już wyrok ETPCz w sprawie ze skargi Handyside przeciwko Wielkiej Brytanii, skarga nr 5493/72*). Identyczne stanowisko przedstawia w swoim orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok TK z dnia 25 lutego 2014 r., SK 65/12). W rezultacie ze swobody tej korzystają także wypowiedzi, które nie są podzielane przez władze lub większość społeczeństwa. Swoboda wypowiedzi obejmuje zatem także wypowiedzi obraźliwe, godzące we wrażliwość odbiorców. Dozwolona jest zatem bardzo krytyczna ocena określonych zachowań.

Ocena charakteru wypowiedzi nawołującej do nienawiści nie może być dokonywana w oderwaniu od kontekstu, w którym została ona dokonana. Nadto ocena wypowiedzi zamieszczonych w Internecie musi uwzględniać fakt, że język internautów, co jest rzeczą powszechnie znaną, jest dosadny, skrótowy, często odbiega od standardów komunikacji, jakie obowiązują w społeczeństwie (por. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 6 października 2011 r., I Aca

988/11). W społeczeństwie istnieje ogólne przyzwolenie na wyrażanie w Internecie, swoich myśli czy komentarzy dotyczących określonego rodzaju zjawisk, bardziej dobitnie niż w innych środkach masowego przekazu. To ogólne przyzwolenie niesie również i tego rodzaju skutek, że wpisy internetowe tam zamieszczone, przez czytające je osoby są odbierane mniej dosłownie niż gdyby były zamieszczone w gazetach czy byłyby rozpowszechnione przez telewizję (por. wyrok SN z dnia 16 października 2012 r., V KK 391/11).

Uwzględniając powyższe argumenty stwierdzić należy, że niniejszej sprawie opublikowany przez użytkownika o danych „Andrzej” wpis nie wyczerpuje znamion czynu zabronionego. Zgodnie z art. 256 kk odpowiedzialności karnej podlega osoba, która publicznie propaguje faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołuje do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość. Zachowanie sprawcy musi mieć na celu takie oddziaływanie na psychikę osób trzecich, aby wzbudzić w nich najsilniejsze negatywne emocje na tle różnic narodowościowych, etnicznych rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość.

Wpis, którego dotyczy postępowanie, został umieszczony pod artykułem dotyczącym zamachu, w trakcie którego terrorysta otworzył ogień do turystów znajdujących się na plaży i w hotelu, w wyniku czego zabił 39 osób, a drugie tyle ranił. Nadto z treści artykułu wynika, iż strzelał on do osób o odmiennym – niż jego - kolorze skóry. Jak wynika bowiem z treści artykułu, jeden ze świadków podał, iż zamachowiec powiedział mu by uciekał, bo nie przyszedł po niego. Nadto ta sama osoba wskazała, iż terrorysta strzelając do ludzi, był spokojny i radosny.

W tym stanie rzeczy stwierdzić należy, że podstawą zamieszczenia omawianego wpisu było wyrażenie dezaprobaty dla zachowań osób opisanych w treści artykułu, atakujących ludzi o odmiennym kolorze skóry. Trudno bowiem byłoby oczekiwać, aby osoby, które zapoznały się z treścią artykułu, mogły wyrażać aprobatę dla zachowań w nim przedstawionych. W związku z powyższym nie sposób przyjąć, aby użytkownik o danych „Andrzej” działając z zamiarem bezpośrednim dopuścił się nawoływania do nienawiści wobec osób o odmiennym kolorze skóry.

Ingerencja prawa karnego powinna być w tego typu sprawach ograniczona jedynie do przypadków rażących, obejmujących publiczne wypowiedzi o jednoznacznie nienawistnym i pogardliwym charakterze. W niniejszej sprawie nie sposób uznać, iż zamieszczony komentarz, stanowi nawoływanie do nienawiści z powodu odmiennego koloru skóry. Zachowaniem wzbudzającym nienawiść nie był bowiem odmienny kolor skóry zamachowca, ale fakt, iż w przeważającej części tego rodzaju zamachów, dokonywane są one przez osoby pochodzenia arabskiego. To właśnie zachowanie zamachowca – osoby o innym niż biała kolorze skóry, wzbudzają uczucie niechęci, złości, braku akceptacji, wręcz wrogości do poszczególnych osób lub całych grup społecznych. Użyte przez osobę dokonującą wpisu sformułowanie nie budzi negatywnych emocji, ponieważ zostało wypowiedziane w określonym kontekście - jako komentarz do sceny zamachu dokonywanym na niewinnych osobach. Drastyczność obrazu nie stanowi

usprawiedliwienia, ale oburzenie łatwości przeprowadzenia zamachu na osobach o odmiennym kolorze skóry lub pochodzeniu.

Zatem ocena tego zachowania w kontekście ludobójczych zachowań osób pochodzenia arabskiego wskazuje, iż celem użytkownika „Andrzej” było wyrażenie dezaprobaty wobec takich działań – dokonywanych na turystach. Dlatego też zachowanie osoby, która dokonała wpisu mieści się w konstytucyjnych granicach wolności słowa oraz jej osobistych poglądów.

Mając na uwadze powyższe, postanowiono jak w sentencji.

ASESON
PROKURATURY REJONOWEJ
Warszawa Ochota w Warszawie
Agnieszka Gwałina

Pouczenie:

1. Na powyższe postanowienie przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy (art. 306 § 1 k.p.k., art. 325a § 2 k.p.k. oraz 465 § 2 k.p.k.):

- pokrzywdzonemu,

- instytucji wymienionej w art. 305 § 4 k.p.k.,

- osobie wymienionej w art. 305 § 4 k.p.k., jeżeli skutek przestępstwa doszło do naruszenia jej praw.

Sąd może utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie lub uchylić je i przekazać sprawę prokuratorowi celem wyjaśnienia wskazanych okoliczności bądź przeprowadzenia wskazanych czynności (art. 330 § 1 k.p.k.).

Jeżeli prokurator nadal nie znajdzie podstaw do wniesienia aktu oskarżenia wyda ponownie postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa – dochodzenia*), pokrzywdzony, który wykorzystał uprawnienia przewidziane w art. 306 § 1 k.p.k. (tj. prawo do złożenia zażalenia, które zostało uwzględnione przez sąd) może wnieść akt oskarżenia do sądu w terminie miesiąca od daty doręczenia odpisu postanowienia, które jest równoznaczne z zawiadomieniem o postanowieniu w rozumieniu art. 55 § 1 k.p.k. (art. 330 § 2 k.p.k., art. 55 § 1 k.p.k.).

Akt oskarżenia powinien spełniać wymogi określone w art. 55 § 1 i 2 k.p.k..

Inny pokrzywdzony tym samym czynem może aż do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej przyłączyć się do postępowania (art. 55 § 3 k.p.k.).

2. Uprawnionym do złożenia zażalenia, o którym mowa w art. 306 § 1 k.p.k., przysługuje prawo przejrzenia akt sprawy (art. 306 § 1b k.p.k.).

3. W sprawach z oskarżenia prywatnego zażalenie na postanowienie prokuratora o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego rozpoznaje prokurator nadrzędny, jeżeli postanowienie zapadło z uwagi na brak interesu społecznego w ściganiu z urzędu sprawcy (art. 465 § 2a k.p.k.).

4. Zażalenie na powyższe postanowienie wnosi się za pośrednictwem prokuratora, który wydał postanowienie.

Termin do wniesienia zażalenia wynosi 7 dni od daty doręczenia odpisu postanowienia i jest zawity. Zażalenie wniesione po upływie tego terminu jest bezskuteczne (art. 122 § 1 i 2 i art. 460 k.p.k.).

Zarządzenie: Stosownie do art. 100 § 4 w zw. z art. 106 k.p.k. i 305 § 4 k.p.k. doręczyć odpis postanowienia:

1) pokrzywdzonemu(ej) k **) ..... – na adres wskazany w załączniku adresowym – Tom nr .....

2) pełnomocnikowi pokrzywdzonemu(ej) k **) **)

3) instytucji wymienionej w art. 305 § 4 k.p.k. – K. 1

4) osobie wymienionej w art. 305 § 4 k.p.k., art. 306 § 1 pkt 3 k.p.k.*) jeżeli skutek przestępstwa doszło do naruszenia jej praw k **) k **)

PROKURATURY REJONOWEJ
Warszawa Ochota w Warszawie
Agnieszka Gwałina